

MESAJUL

Președintelui Institutului Național de Statistică

adresat statisticienilor cu ocazia aniversării a 152 de ani
de la întemeierea statisticii oficiale în România

Stimați și dragi colegi,

Marți, 12 iulie 2011, statistica oficială românească aniversează 152 de ani de la momentul înființării sale.

Sunt ani în care efortul generos al generațiilor, avându-i ca mentori pe iluștrii părinți fondatori Dionisie Pop Marțian și Ion Ionescu de la Brad, a făcut din instituția noastră unul dintre pilonii statului român modern. Modelul lor reverberează în noi, cei de astăzi, într-un sentiment de legitimă mândrie, dar și de conștientizare a obligațiilor pe care această tradiție seculară le incumbă. Cu atât mai mult, cu cât retrospectiva parcursului statisticii oficiale românești, de la începuturi și până în prezent, relevă încorporarea sa organică, încă din primul moment în sistemul valorilor europene, ceea ce a însemnat și înseamnă o statistică performantă, întemeiată pe rigoare și competență, dar și pe abnegație și devoțiune, într-un cuvânt, o statistică demnă de condiția unei instituții publice a unei democrații moderne. Iar răspunderea ne este și mai mare acum, când prin știința și munca noastră se măsoară evoluția socio-economică a unei Româнии integrate, nu doar ca spirit, ci și instituțional, în Europa democrației, libertății și progresului.

În acest sens, aniversarea din acest an are o semnificație deosebită, ea survenind cu puțin înainte de realizarea primului recensământ de populație organizat la noi după ce țara a căpătat statutul de stat membru al Uniunii Europene. O condiție care obligă la și mai multă rigoare, rezultatele noastre devenind o parte componentă absolut necesară, fără de care Uniunea Europeană, ca ansamblu, nu și-ar putea cunoaște, la dimensiunile reale, mărimea totală a potențialului de populație de care dispune. Este, într-un fel, în alt cadru, reeditarea situației din 1859, atunci când, la doar câteva luni de la înființare, statistica oficială românească a avut temeritatea de a proceda la primul recensământ de populație din istoria țării, pentru a pune la îndemâna primilor conducători ai Principatelor Unite datele necesare inițierii procesului de edificare a României moderne. Cu puține resurse, cu o organizare aflată abia la începuturi, înaintașii noștri au îndrăznit și au reușit, oferindu-ne un model de implicare și responsabilitate, cu atât mai demn de urmat astăzi, când, pe fondul momentului economic dificil pe care îl traversăm, asemenea întregii lumii, informațiile pe care le putem furniza societății devin vitale în conceperea unui proiect de redresare argumentat și cu șanse de reușită.

Personal, cred în capacitatea statisticii românești de a răspunde acestei misiuni cu adevărat istorice. Și cel mai bun argument, pentru a proba capacitatea profesională și devotamentul slujitorilor de acum ai statisticii oficiale românești, îl oferă, dintre sutele de argumente posibile, modul în care, tot în acest an, am reușit să desfășurăm Recensământul General Agricol, o altă cercetare statistică de amploare și de capitală importanță din perspectiva dezvoltării viitoare a României. Sunt trăsături pentru care, dragi colegi, doresc să vă transmit, deopotrivă, felicitările și urările mele de sănătate, prosperitate și împliniri, în profesie și în viață, împreună cu familiile dumneavoastră și cu toți cei care vă sunt dragi și apropiați.

La mulți ani!

**Prof. univ. dr. Vergil Voineagu,
Președinte**

**Stimate domnule ambasador,
Stimați invitați,
Dragi colegi,
Doamnelor și domnilor,**

Sunt convins că cei mai mulți dintre dumneavoastră sunteți familiarizați cu întâlnirile noastre periodice, sub forma conferințelor de presă, dedicate unor subiecte de larg interes legate de activitatea noastră și, mai ales, de rezultatele acestei activități, cuantificate sub formă de date și informații statistice.

Aparent, reuniunea noastră de astăzi ar părea să iasă din acest cadru, în primul rând prin tematica pe care v-am anunțat-o atunci când v-am făcut invitația, în al doilea rând prin faptul că, iată, de această dată, nu suntem singuri, ca organizatori, ci alături de Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, reprezentat aici prin domnul ambasador François Farah, pe care am plăcerea să-l salut cu deosebită cordialitate.

Acest caracter oarecum atipic al acestei conferințe de presă, așa cum am afirmat-o deja, se confirmă însă numai la o privire superficială.

Pe fond, atât Ziua Statisticianului, cât și Ziua Mondială a Populației, pot și trebuie să fie abordate ca două teme de maximă importanță, care își legitimează interesul, pe de o parte, prin rolul și

locul pe care statistica îl ocupă astăzi în viața societății, în general, și a fiecărui individ, în particular, iar pe de altă parte prin aceea că nici-un demers uman, nicăieri pe glob, nu poate avea ca potențial subiect pe altcineva decât pe locuitorii acestei lumi, populația planetei.

Reunirea acestor două teme în cadrul unei conferințe de presă comune, are, altminteri, o dublă motivație. Una, de natură obiectivă, determinată de numitorul comun al preocupărilor celor două instituții, INS și FNUAP, care este, în acest an 2011, Recensământul Populației și al Locuințelor. O activitate statistică de extremă importanță, cea mai complexă, dificilă și costisitoare dintre cercetările pe care le poate întreprinde statistica oficială a unei țări, dar în același timp și cea mai generoasă prin amploarea, bogăția și varietatea informațiilor obținute.

O activitate, pe care, INS și FNUAP, o abordăm, desigur, din puncte de vedere și de pe poziții diferite, noi, ca instituție tehnică direct implicată în organizarea cercetării, FNUAP ca organism internațional cu preocupări în susținerea demersurilor naționale pentru promovarea celor mai bune practici utilizate în cercetarea demografică pe plan mondial.

Dincolo de existența acestei motivații obiective nu pot să nu remarc, în argumentarea deciziei pentru a apela la această conferință de presă comună, și elementul subiectiv generat de excelenta cooperare care s-a creat între INS și FNUAP în efortul comun de a asigura realizarea recensământului din acest an la cele mai ridicate standarde, o cooperare la care, îmi face plăcere să subliniez, personalitatea domnului ambasador, prin disponibilitatea și

cunoștințele sale deosebite în domeniul recensămintelor, a jucat un rol de prim ordin.

Împreună, beneficiind și de sprijinul și implicarea Subcomisiei pentru Populație și Dezvoltare a Senatului condusă de domnul senator Tudor Udriștoiu, am realizat o serie de activități benefice, zic eu, cunoașterii stării de fapt în zone sensibile ale vieții noastre sociale, precum evaluarea migrației în rândul personalului medical și efectele acesteia asupra asigurării sănătății publice. Totodată, în această formație am realizat mai multe acțiuni de informare a parlamentarilor români cu privire la importanța recensământului și la rolul pe care îl port încă pentru reușita lui.

Cooperarea cu FNUAP s-a concretizat și în procesul de definitivare a instrumentarului de lucru, cât și printr-un proiect susținut de organismul internațional pentru determinarea populației de etnie romă să participe la recensământ și să-și asume apartenența etnică, de estimarea cât mai corectă a numărului acesteia depinzând direct cuantumul fondurilor europene ce ar putea fi alocate pentru integrarea sa socială.

Cu aceasta, permiteți-mi, doamnelor și domnilor, să fac o scurtă evocare a semnificației celei dintâi dintre teme anunțate, aniversarea a 152 de ani de statistică oficială în România, lapidar consemnată sub genericul “Zilei Statisticianului”, sărbătoare intrată din 2002 în calendarul manifestărilor de recunoaștere publică a importanței și respectului pe care societatea românească îl acordă muncii statisticienilor.

Circumstanțele istorice se cunosc. Acum 152 de ani, mai exact la 12 iulie 1859, Alexandru Ioan Cuza a semnat Ordonanța Domnească nr 276 prin care a luat ființă Oficiul de statistică administrativă de la București, strămoșul Institutului de Statistică de astăzi. El consfințează astfel, la îndemnul înțelepților săi sfătuitori, Nicolae Krețulescu, ministrul Treburilor Dinlăuntru și Mihail Kogălniceanu, prim ministru, și la stăruințele unei proeminente personalități a științei economice și statistice a vremii, Dionisie Pop Marțian, îndeplinirea a trei criterii de convergență fără de care o asemenea instituție nu s-ar fi putut ivi:

- o practică statistică apărută și dezvoltată în deceniile și secolele anterioare;
- conștientizarea de către autoritățile statului românesc unitar, creat la 24 ianuarie 1859, a necesității de a dispune de informații statistice sigure pentru proiectarea unor politici viabile de dezvoltare națională;
- existența unor personalități remarcabile care, prin anvergura cunoștințelor, prin patriotismul și devotamentul puse în slujba binelui țării, au făcut să funcționeze eficient instituția de statistică încă de la începuturile sale.

Fapt demn de consemnat astăzi, într-o epocă în care schimbul internațional de informații, integrarea și globalizarea sunt fenomene economico-sociale binecunoscute, încă din acei ani statistica românească oficială s-a exprimat într-o interconexiune reală cu statistica internațională, atât prin formația științifică a specialiștilor

săi, cât și prin participarea efectivă a nou creatului Oficiu de Statistică la schimburile de idei și activități inițiate la nivel european.

Această viziune, această deschidere către lume, cu înțelegerea că devenirea istorică a României depinde de integrarea și alinierea sa la standardele și valorile cele mai avansate ale lumii contemporane, a fost, de altfel, o permanentă caracteristică a celor care au guvernat destinele statisticii naționale.

Asemenea oameni n-au lipsit nici chiar în timpurile cele mai vitrege instituției de statistică românești, impunând-o, deopotrivă, ca o sursă credibilă și competentă de informații necesare actului guvernării, gestionării proceselor economico-sociale, în general, dar și ca partener de dialog totdeauna demn de respect pentru oficiile de statistică ale țărilor europene.

Postulatul rostit de Dionisie Pop Marțian cu ocazia Congresului de Statistică de la Berlin, în 1863 – **“Statistica este singurul tărâm sigur pe care un guvern prevăzător trebuie să întemeieze rațiunea reformelor sale”** avea să se transforme astfel într-un crez pe care statisticienii români l-au urmat cu statornicie.

Între ei, pentru a cita doar câteva nume, să-i amintim aici pe Ion Ionescu de la Brad, contemporanul lui Dionisie Pop Marțian, pe Leonida Colescu, I.N. Angelescu, I. Teodorescu, Sabin Manuilă, Anton Galopenția – care, prin personalitatea lor, au marcat destinele statisticii românești mai bine de o jumătate de veac, între 1894 și 1948, decenii în care instituția oficială de statistică a cunoscut o

statornică și complexă dezvoltare ce a impus-o unei depline recunoașteri în țară și în străinătate.

Au fost anii în care aria cercetărilor s-a diversificat continuu, în care anchetele de mare anvergură de tipul recensămintelor de populație, industriale sau agricole, precum cele din 1899, 1912, 1930 și 1941, au fost întregite printr-o multitudine de alte activități statistice curente vizând practic totalitatea sectoarelor vieții economico-sociale a țării. În același timp, înființarea învățământului statistic universitar prin Academia de Înalte Studii Comerciale și Industrie (1913) și Școala de Statistică (1930) devenită, în 1941, Institutul de Statistică al Universității București, a creat premisele necesare pregătirii, de această dată în țară, a unor noi generații de statisticieni capabile să continue opera înaintașilor.

Formați sub îndrumarea unor personalități ilustre ale științei naționale – academicienii Octav Onicescu, Grigore Moisil, Gheorghe Mihoc – și conduși de aceștia, ele vor reuși să conserve prestigiul statisticii românești, să păstreze credibilitatea câștigată, să asigure, pe cât s-a putut, continuitatea seriilor de date față de perioadele anterioare, chiar și în cele peste patru decenii afectate de brurtala schimbare politică produsă în 1945.

Dezvoltarea unei fructuoase colaborări interdisciplinare între statisticieni pe de o parte, și matematicieni, pe de alta, cultivarea, pe bază de reciprocitate, a conlucrării cu organisme internționale specializate, colaborare în cadrul căreia statisticienii români au avut capacitatea de a fi nu doar primitori de informație și metodologie, ci și

donatori de cunoștințe și idei noi, au făcut posibil ca, imediat după revoluția din 1989, când întreaga societate românească a intrat într-un profund proces de reformare democratică, eliberându-se din corsetul centralismului politic și economic și revenind la economia funcțională de piață și la statul de drept, una dintre primele instituții publice care a putut să-și remodeleze activitatea în noile condiții să fie statistica oficială, instrument fundamental de investigare a realităților economico-sociale ale țării aflat de acum nu doar la dispoziția autorităților, ci a întregii societăți românești, așa cum a definit-o prima Lege a statisticii elaborată după revoluție, cea din 1992, și, mai ales, actuala lege statistică intrată în vigoare în 2009, prin care s-a semnat actul de naștere al sistemului statistic național. Prin aceasta s-a trecut de la conceptul de monopol al Institutului Național de Statistică în organizarea și gestionarea datelor și informațiilor statistice, la extinderea ariei producătorilor de statistici oficiale, încadrați în sistem, la utilizarea pe scară mai largă a surselor administrative în elaborarea statisticilor naționale.

Această nouă condiție nu știrbește câtuși de puțin importanța INS și nu afectează locul și rolul său în cadrul sistemului instituțiilor publice ale statului, ci dimpotrivă îi potențează capacitatea de cuprindere în sfera preocupărilor sale a comensurării activității întregii țări.

Desigur, sistemul statistic național, statuat prin noua Lege a statisticii, este încă departe de a-și fi încheiat constituirea. Realizarea sa este încă la începuturi, iar procesul a fost serios încetinit de efectele crizei mondiale care a afectat și România în ultimii ani. Așa cum

afirmam însă mai înainte, exemplul înaintașilor ne arată că statistica oficială românească a avut totdeauna capacitatea, în momentele dificile, să-și adune forțele și să găsească resursele pentru a depăși vicisitudinile momentului.

În acest spirit am abordat, de altfel, și pregătirea Recensământului Populației și al Locuințelor din această toamnă, o probă de competență și profesionalism pentru statisticieni, dar, în egală măsură, și de devotament și implicare.

Condițiile se cunosc. Deși, fondurile alocate cercetării par impresionante, și chiar sunt, pentru România de astăzi, undeva aproape de 50 milioane de euro, ele sunt minime raportat la ceea ce alocă alte țări, costurile pentru recenzarea unei persoane, poate cel mai semnificativ indicator, fiind la noi sub 2,5 euro în vreme ce în restul statelor UE ele depășesc 10 euro!

În acest sens, semnalăm în mesajul pe care l-am adresat statisticienilor cu ocazia momentului pe care îl aniversăm astăzi, că, într-un fel, desigur cu corecțiile de rigoare, recensământul din 2011, primul pe care îl facem după aderarea la UE, poate fi comparat cu cel din 1859, când la doar câteva luni de la înființare, statistica oficială românească a avut temeritatea de a proceda la primul recensământ de populație în istoria țării.

Cu puține resurse, cu o organizare aflată abia la începuturi, înaintașii noștri au îndrăznit și au reușit, oferindu-ne un model de implicare și responsabilitate, cu atât mai demn de urmat astăzi, când, pe fondul momentului economic dificil pe care îl traversăm, asemenea

întregii lumii, informațiile pe care le putem furniza societății devin vitale în conceperea unui proiect de redresare argumentat și cu șanse de reușită.

Personal, cred în capacitatea statisticii românești de a răspunde acestei misiuni cu adevărat istorice. Și cel mai bun argument, pentru a proba capacitatea profesională și devotamentul slujitorilor de acum ai statisticii oficiale românești, îl oferă, dintre sutele de argumente posibile, modul în care, tot în acest an, am reușit să desfășurăm Recensământul General Agricol, o altă cercetare statistică de amploare și de capitală importanță din perspectiva dezvoltării viitoare a României.

Revenind la problematica Recensământului de populație, nu voi intra în detalii, cu atât mai mult cu cât acestea stau la dispoziția doritorilor pe site-ul special creat www.recensamantromania.ro, activat la 1 mai a.c., cu ocazia recensământului de probă.

Pentru culoare, și pentru a vă oferi totuși o informație care, ca presă, sigur vă interesează, am să vă prezint, în premieră, două dintre materialele de popularizare pe care le vom folosi în campania națională de informare a populației pe care o vom lansa oficial la 1 septembrie.

În primul rând, macheta de presă, anunțul care va fi distribuit spre a fi inserat în paginile publicațiilor dumneavoastră în perioada 1 septembrie – 31 octombrie 2011. Îl aveți și la mapă. În format A2 el va fi imprimat și ca afiș, în câteva zeci de mii de exemplare, și va fi expus în locuri publice din toate localitățile țării.

În al doilea rând, să vizionăm împreună, în avantpremieră ca să spun așa, fiind primii în afara realizatorilor și ai membrilor Comisiei Centrale care îl vedeți , spotul Tv care, de asemenea, va fi difuzat pe toată perioada 1 sept – 31 octombrie, pe mai multe canale de televiziune.

Pentru celelalte materiale de popularizare, ne vom revedea pe 1 septembrie, când, așa cum spuneam, vom da oficial startul campaniei media dedicat Recensământului Populației și al Locuințelor din octombrie 2011.

Până atunci, mulțumesc în mod deosebit întregii prese scrise și audiovizuale românești care, prin reprezentanții săi, a făcut, cu profesionalism și obiectivitate, ca informația statistică să ajungă, de cele mai multe ori, fără distorsiuni, la cunoștința publicului larg;

Mulțumesc, totodată, membrilor Societății Române de Statistică, asociație profesional-științifică, un liant între activitatea statistică academică și cea oficială, între generațiile de statisticieni care au slujit și slujesc nobila noastră profesie;

Adresez mulțumiri cadrelor didactice ale facultăților de profil economic, în primul rând celor ale Academiei de Studii Economice din București, care formează, an de an, specialiști bine pregătiți de care statistica românească are și va avea mereu mai multă nevoie;

Firesc, consider că este prilejul cel mai potrivit pentru a reitera mulțumirile și felicitările mele către toți statisticienii români, atât cei din instituția centrală, cât și cei din teritoriu, pentru competența și dăruirea lor, prin care au făcut posibil ca statistica românească să se prezinte, și în acest an, cu bune rezultate;

La final, adresez mulțumiri tuturor celor care au contribuit ca statistica oficială românească să-și probeze capacitatea de a fi la înălțimea exigențelor societății noastre în permanentă modernizare.